

PRED LICEM PRAVDE

Sjećanje na žrtve: Život u 24 slike u sekundi

28. april/travanj, 2013. *Zvezdan Živković*

Zoran Lešić

Radeći na kreiranju foto i video sadržaja kao dokaznih materijala, svestrani **Zoran Lešić** kreira dokumente koji pomažu u procesima pred Haškim tribunalom. Susreo

se sa mnogim svjedocima i žrtvama, ali i našao u situacijama da li da načini fotografiju umirućeg čovjeka, ili da ga spasi. Upravo novom izložbom „Život u 24 slike u sekundi“ Lešić želi predstaviti multimedijalno istraživanje sjećanja, te razviti empatiju prema svim žrtvama i preživjelima na postoru bivše Jugoslavije, pa i šire.

Uхватiti sekunde koje čovjek ne želi zaboraviti i suprotstaviti ih onima koje ga ne dotiču, fotograf Zoran Lešić nastoji postići svojim radovima. Njegova aktuelna izložba u Sarajevu ima tri segmenta.

„Jedan je ta dva portreta. Pokušao sam da u par fotografija suprotstavim fotografiju svoje supruge i jedne divne žene iz Kambodže. Obje su sticajem okolnosti bile zarobljene u određenom trenutku. Moja supruga je imala sreće da preživi, a ova druga ne. Drugi segment su dvije sekunde skinute sa videa. Jedna je sekunda kada majka pokušava da spasi dijete bježeći od snajpera, a druga je sekunda žene koja u nekom slobodnom gradu stoji pred izlogom. Te sekunde ne moram objašnjavati, one su vrlo snažne – jedna se nikada neće zaboraviti, druga se nikada neće zapamtiti. I taj treći segment - rad sa mojom svastikom. Ja sam je zamolio da uradi svoje autoportrete, i onda sam kroz njih pravio intervencije i povezivao ih sa nekim trenucima iz našeg zajedničkog života, koji su nama bili bitni“, kaže Lešić.

Sa izložbe Zorana Lešića u Sarajevu

Ovaj priznati umjetnik je rodom iz Zrenjanina, a promijenio je adrese u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini, da bi se potom skrasio u Sarajevu. Iako obučen za pozorišnog fotografa, Zoran Lešić se nije dvoumio uzeti fotoaparatus ruke i izaći na ulice grada pod opsadom. Trajno je zabilježio, sada već vrijedne momente, iz tog perioda.

„Ja nisam treniran da budem ratni fotograf. Ja sam treniran da budem pozorišni fotograf. Ja sam se zatekao u ratu i koristio sam svoje znanje da pomognem državi u

kojoj živim, da se pokaže to što se dešava u gradu. U tom trenutku ja sam izašao sa videokamerom i snimao. Ispred mene je čovjek krvario, ja sam spusti kameru i njemu pomogao. Meni snimak u tom trenutku nije bio bitan, njegov život je puno bitniji od jednog dobrog kadra za mene. A kad radim tirbinu, ali ja radim dokumente. Tu nema umjetnosti, to je čisti dokument u kome ne smije ništa biti promijenjeno, ništa dotaknuto - i to je potpuno druga stvar. To je nešto što je dokazni materijal. On se mene jako tiče, ali ja emotivno mogu da se odvojim od njega. Ali doživjeti situacije koje sam ja doživljavao, gdje ljudi umiru pred vašim objektivom? Ja spustim onda kameru i pomognem", priča Lešić.

Zoran Lešić, kao zvanični fotograf Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY), svjestan je značaja ove institucije. Upravo otvoreni razgovori o temama posljednjeg rata na Balkanu, pa čak i posredstvom umjetnosti, nužni su za sadašnje i buduće generacije ovdašnjih naroda, ističe naš sagovornik:

Sa izložbe Zorana Lešića u Sarajevu

„Svaki put kad dođem u Sarajevo ja odem u Galeriju Srebrenice koja je apsolutno jedna od najinteresantnijih galerija koje sam ja vidio u Evropi. Ona je posvećena jednom holokaustu, jednom užasnom zločinu, ali na način koji je apsolutno ljudski, koji ne udara na neke niske emocije, nego zaista pokazuje činjenice onakve kakve one jesu. Taj rad mi se sviđa. Znam da sve moje kolege fotografi uvijek naprave neku izložbu koja je inspirisana time. Čak ja i kad radim fotografije koje naizgled nemaju apsolutno ništa sa ratom, u njima ima te vibracije. Mi ne možemo, mi smo iz Sarajeva, mi jednostavno ne možemo da zaboravimo to što je bilo. I mislim toliko je zla bilo da je to nemoguće u jednom ljudskom životu zaboraviti", naglašava.

„Život u 24 slike u sekundi“ naziv je izložbe radova Zorana Lešića koja je nedavno otvorena u sarajevskoj galeriji Novi hram u okviru programa Modul Memorije. To je program koji je razvio Internacionalni teatarski festival MESS u namjeri da očuva

sjećanje na opsadu Sarajeva, te da kroz umjetnički pristup gradi saosjećanje, empatiju i ono najvažnije - osjećaj ljudskosti:

„Ja bih bio najsretniji kad bi bar jedan čovjek došavši na izložbu shvatio nešto, da ga to oplemeni, da u jednom trenutku spriječi ga da učini nešto loše. Kad kažem nešto loše, ja mislim na malo loše, ne na neko veliko loše. Zadatak umjetnosti jeste da oplemeni ljude, da ih čini boljim. Ja u isto vrijeme se ne zanosim da moja umjetnost ili umjetnost mojih kolega može da promijeni svijet, ali je sasvim dovoljno ako uspijemo da jednom čovjeku koji dođe malo oplemenimo dušu”, zaključuje Lešić.

Program Pred licem pravde - Suđenja za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije pripremaju Radio Slobodna Europa i [Institut za ratno i mirnodopsko izvještavanje \(IWPR\)](#).

Svake nedjelje od 18.30 do 19.00 i od 22.30 do 23.00 sata - samo u našem radijskom programu i na internet stranici.

Zvezdan Živković

Magistar komunikologije. Saradnik Radija Slobodna Evropa od 2009. Jedan od urednika internet stranice Balkanskog servisa.

zivkovicz@rferl.org

Sva prava zadržana. Radio Free Europe / Radio Liberty © 2019 RFE/RL, Inc.